

SXEDIO.A62

1878: Η ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΑΠΟ ΙΝΔΙΚΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ 900 ΑΝΔΡΩΝ. ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟ ΤΗΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΜΕΤΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΦΡΟΥΡΙΟ RALEIGH

Η Κερύνεια κατελήφθη από Ινδικό απόσπασμα από 900 άνδρες οι οποίοι μεταφέρθηκαν εκεί με μεταγωγικό πλοίο σκάφος μέσα σε μια τρικυμισμένη θάλασσα.

Λεπτομέρειες δίνει ο δημοσιογράφος Κ. Α. Κωνσταντινίδης στο βιβλίο του "Η κατοχή της Κύπρου, Λευκωσία 1930.

Προσθέτει:

"Ναύται, αφού απεβιβάσθησαν μετέβησαν εις το φρούριον και ύψωσαν την αγγλικήν σημαίαν, επειδή δε το φρούριο δεν είχε όνομα και ήτο εγκαταλελειμμένο, εζωγράφησαν επ' αυτού την επιγραφήν " Φρούριον **Raleigh**", υπεράνω της εισόδου του και διέταξαν δύο ζαπτιέδες να φρουρούν και διατηρούν την σημαίαν ανυψωμένην.

Αι σκηναί της στρατοπεδεύσεως εστήθησαν μεταξύ ελαιόδενδρων και πλησίον στομάτων φρεάτων το απόσπασμα της Κατοχής είχε την επωνυμίαν **Black Watch** και ήτο υπό την διοίκησιν του **Colonel Macpherson**.

Ο στρατηγός **Payn**, ονομαστός εκ του Κριμαϊκού πολέμου, αφού ανήλθεν εκ της Λευκωσίας επιθεώρησε το στρατόπεδον, διά την υγιεινή κατάστασιν του οποίου κάμνομεν λόγον εις άλλο μέρος του βιβλίου.

Πρώτος διοικητής της Κυρηνείας υπήρξεν ο **captain Holbeach**. Ο δρόμος Κερυνείας ήρχισε να χαράσσεται υπό μηχανικών το Μάϊον του 1879. Ενεκα της πληθώρας σκύλων εις την πόλιν, ο διοικητής διέταξε την καταστροφήν των αδεσπότην.

Μερικοί όμως νεαροί αξιωματικοί μετέτρεψαν την διαταγήν αυτήν εις... σπορ. Απεμόνωναν δηλαδή ένα σκύλον και τόν έκαμναν να τρέξη εις ανοικτόν μέρος και έπειτα τον εκυνήγουν πολλές φορές μίλια ολόκληρα.

Λόγχη και ρεβόλβερ ήσαν επιτρεπόμενα όπλα. Οι αξιωματικοί έλεγαν ότι το κυνήγι αυτό ήτο καλύτερον από το κυνήγι των αγριοχειρών εις την Βεγγάλην.

Εις την Κερύνειαν εσημειώθησαν κατά τας αρχάς της Κατοχής διάφορα επεισόδια. Οι χωρικοί δεν έφερον τίποτε προς πώλησιν εις το στρατόπεδον, ούτε φρουρά, ούτε κυνήγιον κλπ.

Προ της δυσκολίας, αι στρατιωτικάί αρχαί ετοιχοκόλλησαν εις την εκκλησίαν και το τζαμί ειδοποιήσεις, ότι κάθε τι προσφερόμενον θα ηγοράζετο τοις μετρητοίς και μάλιστα με νεόκοπον ασημένιον νόμισμα.

Αλλά και παρά τας προσπάθειάς αυτάς τίποτε δεν προσεφέρετο. Εάν πιστεύσωμεν τον **Dixon** ένα μυστηριώδες και "κακεντρεχές" υποκείμενον, φαίνεται να παρεμβαίνει διά να μεταβάλλη την συνήθη πορείαν του εμπορίου. Το πρόσωπον αυτό αργότερον εκρατήθη και από της ημέρας της κρατήσεως του κυνήγι και φρούτα ήρχισαν να εισρέουν άφθονα εις το στρατόπεδον.

Το όνομα δεν σημειώνεται από τον **Dixon**, αλλά χαρακτηρίζεται ως "προεστός" της Κερυνείας. Δι' άγνωστον λόγον εκτύπησεν ένα άγγλον αξιωματικόν διατελούντα μάλιστα "εις το καθήκον", και παρά την κοινωνικήν του θέσιν συνελήφθη αμέσως, εδικάσθη και κατεδικάσθη εις τριών μηνών φυλάκισιν.

Ως "προεστός" έφερε μαστίγιον και με αυτό εκτύπησε τον αξιωματικόν, ο οποίος τον έπιασεν από τον λαιμόν και τον έρριψε κάτω. Όταν μετεφέρθη εις την φυλακήν εφάνη ότι δεν έδωσε προσοχήν εις το πράγμα και ήλπιζε σύντομον χάριν εις αποφυλάκισιν του και όταν η πραγματικότητα τον έπεισεν ότι η ελπίδα του ήτο ματαία, απειπειράθη να δωροδοκήση τον διοικητήν εις τον οποίον έστειλεν **100** λίρες, αλλ' ο απεσταλμένος του εξεδιώχθη και ο τολμηρός Κερυνειώτης έμεινε εις την φυλακήν μέχρις ότου απέτισε την ποινήν του.

Η **Scott Stevenson**, η οποία διέμεινεν, ως σύζυγος

του Β διοικητού της πόλεως, τους δύο πρώτους χειμώνας της κατοχής εις την πόλιν, αναφέρει ονομαστί κάποιον Σπύρον από την Ελλάδα, ο οποίος ηκολούθησε το Σύνταγμα και άνοιξε κατάστημα, εζήτησε δε "Τερατώδεις" τιμάς διότι αγόρασε το περιεχόμενον όλων των άλλων καταστημάτων θελήσας τοιουτοτρόπως να μονοπωλήση τα διάφορα είδη.

Υπεχρεώθησαν δε οι στρατιώται να καταφεύγουν εις αυτόν μόνον, διότι κατόπιν συνεννοήσεως μετά των χωρικών εφέροντο εις αυτόν μόνον τα προϊόντα των. Χαρακτηρίζεται ως πανουργότατος, εν τούτοις είχε καλά συστατικά όλων των επισήμων Αγγλων, όσοι είχαν επισκεφθή την Ελλάδα.

Όταν όμως αργότερα επεσκέφθη την Κερύνειαν έναν αγγλικόν πολεμικόν, ο Σπύρος αναγνωρίσας τον πλοίαρχον και έχων λόγους προφανώς να τον φοβήται εξηφανίσθη και δεν εριψοκινδύνευσε να επιστρέψη παρά όταν το πλοίον είχε εκπλεύσει.

Διεδόθη ότι αυτός είχε προδώσει την ομάδα του **Vyner(;) εις ληστές και διά τούτο υπεβλέπετο πλέον υπό των αρχών.**

Ενεκα τούτου έφυγεν έπειτα πλούσιος βεβαίως.

Ο επιχειρηματίας αυτός πριν αναχωρήσει από την νήσον έκαμε και μίαν "ανακάλυψιν". Διερχόμενος μίαν ημέραν κατά μήκος ενός λατομείου ανεκάλυψε μίαν ουσίαν καθώς τον μαρμαρυγικόν σχιστόλιθον (είδος λίθου πλακωτού και σχιστού) απέστειλεν επί τόπου **30** εργάτες με μουλάρια και παρέλαβε μεγάλη ποσότητα του σχιστολίθου αυτού, την οποία έπειτα εκονιοποίησε και την μετέβαλεν εις... πούδραν, ωραίαν, καθώς βεβαιώνει η **Stevenson**. Αφού την απέστειλεν εις Κωνσταντινούπολιν και καθώς εβεβαίωσε την συγγραφέα επερίμενε σοβαρόν κέρδος από το εμπόρευμα, διότι θα την επώλει με λίπραν εις ρώσους εμπόρους, επειδή εγίνετο καθώς έλεγε χρήσις της εις μεγάλην κλίμακα από Ρωσίδας διά λεύκανσιν του προσώπου.

Η **Stevenson** εδοκίμασεν η ίδια το αποτέλεσμα της πρωτοτύπου αυτής πούδρας εις τα χέρια της. Εις

το πρόσωπον της δεν ετόλμησε, και είχε μαγικόν αποτέλεσμα, το τέλειον άσπρισμα του. Δεν ήθελεν ανανέωσιν διά μίαν ή δύο μέρες και μετεχειρίσθη σαπούνι και νερό πολλές φορές διά να την αφαιρέση όλως διόλου.

Παρά τον επιχειρηματίαν αυτόν αξιούται της τιμής να αναφέρεται εις αγγλικόν σύγγραμμα και κάποιος καφετζής εις την παραλίαν, ο οποίος έκαμνεν άφθονον κατανάλωσιν μάλλον μαστίχας, σότας, τσιγάρων κλπ, παρά καφέ και ο οποίος επληρώνετο με **1/4** της πέννας, ενώ η σότα επωλείτο προς **6** πέννες.